

Oslo kommune Bymiljøetaten
Postboks 636 Løren
0507 OSLO

Frode Finstad

Deres ref.:
24/93640 - 5

Vår ref. (saksnr.):
26/2258 - 2

Saksbehandler:
Voica D. Imrik

Dato: 10.04.2026

Innspill til veglovutvalget fra Oslobygg KF

Vi viser til brev av 13.3.2026 om revisjon av veglova og til veglovutvalgets invitasjon til å komme med innspill til erfaringer og utfordringer med dagens regelverk. Det er også ønskelig med innspill om uklarheter knyttet til grensesnittet mellom veglova og annet relevant lovverk.

Om Oslobygg KF

Oslobygg KF utvikler, bygger, forvalter og drifter Oslo kommunes formålsbygg og tilhørende eiendommer, og ivaretar kommunens eierinteresser for de aktuelle eiendommene. Våre innspill tar utgangspunkt i erfaringer fra arbeidet med utvikling av kommunal eiendom.

Innspill

Bruken av veglova reiser en del praktiske, rettslige og organisatoriske utfordringer, både for veimyndighetene og for andre aktører, særlig utbyggere og grunneiere. Utfordringene handler ofte om rolleforståelse, samordning med annet regelverk, skjønnsutøvelse og forholdet mellom offentlige og private interesser.

1. Utfordringer for veimyndighetene

a. Avgrensning av hjemmelsgrunnlaget i veglova

Veglova gir vide fullmakter til å regulere forhold knyttet til:

- avkjørsler og tillatelser (§ 40)
- byggegrenser (§ 29)

- tiltak i og ved vei (§§ 32–34)
- midlertidig og permanent rådighet over grunn (§§ 50–53)

Veimyndighetene må sikre at vedtakene har klar hjemmel i veglova, og ikke brukes til å ivareta hensyn som egentlig hører hjemme i plan- og bygningsloven (pbl.), som f.eks. estetikk, arealbruk generelt og utbyggingsmønster. Det er en gjenganger i klagesaker at vegmyndigheten «sikkerhetsbegrunner» tiltak som i realiteten er arealplanlegging.

b. Skjønnsutøvelse og likebehandling

Mange bestemmelser er skjønnsmessige, jf. begrep som «trafikksikkerhet», «framkommelighet» og «hensynet til vegen». Det gjør det vanskelig å sikre likebehandling på tvers av saker og geografiske områder. Det er risiko for at praksis blir person- eller regionspesifikk. Klageinstanser (Statsforvalteren / departementet) etterspør ofte bedre begrunnelse.

c. Samordning med plan- og bygningsloven

Veglova gjelder parallelt og uavhengig av plan- og bygningsloven. Typiske utfordringer i anvendelse av regelverket er at reguleringsplan tillater utbygging, men avkjørsel nektes etter veglova og rekkefølgekrav i plan mangler sammenheng med veikrav. Det er uklart både for kommunen og innbyggere når de opptrer som planmyndighet, veimyndighet (kommunal veg) eller veifaglig høringsinstans (fylkes-/riksveg). Dette skaper både rollekonflikter og medfører svekket forutsigbarhet for utbygger.

d. Ressurs- og kompetanseutfordringer

Veglova forutsetter trafikkfaglige vurderinger og juridisk forståelse av inngrep i eiendomsrett og næringsutøvelse. I mange kommuner er veimyndighetsrollen underbemannet, og saksbehandlingen tar lang tid, er utsatt for feil og lite transparent.

e. Inngrep i eiendomsrett og erstatningsspørsmål

Bruk av veglova innebærer ofte innføring av byggegrenser, avkjørselsforbud og krav om omlegging eller stenging av eksisterende løsninger.

Grensen mellom lovlig regulering og erstatningspliktig inngrep er krevende. Det er risiko for tvister og rettssaker. Forvaltningsvedtak må vurderes opp mot Grunnloven § 105 og EMK P1-1.

2. Utfordringer for utbyggere og andre private aktører

a. Manglende forutsigbarhet

For utbyggere er det en stor utfordring at reguleringsplan ikke gir endelig avklaring, og at veimyndighetens vurdering kommer sent i prosessen.

Konsekvensene kan være at prosjektering må endres, kostnadene øker og det oppstår tidsrisiko/ usikker fremdrift. Dette gjelder særlig avkjørselsløsninger, kryssløsninger og krav om felles avkjørsel eller sambruk.

b. Parallelle tillatelsesregimer

Utbyggere må ofte forholde seg til pbl. (i plan- og byggesaker), veglova (egen søknad), og eventuelt vegvesenets tekniske håndbøker (N100, V121 m.fl.).

Dette gir lite samordnede prosesser, forskjellig terminologi og krav og opplevelse av «dobbel behandlingsbyrde».

c. Kostnadsbelastning og rekkefølgekrav

Veglova brukes ofte som grunnlag for krav om opparbeidelse av vei, utbedringer utover egen tomt og rekkefølgetiltak før brukstillatelse.

Dette gjør det vanskelig å avgrense hva som er nødvendig for tiltaket og generell oppgradering av offentlig infrastruktur, og risiko for uforholdsmessig kostnadsansvar.

d. Begrenset påvirkning og få forhandlingsarenaer

Vedtak etter veglova er enkeltvedtak og ikke gjenstand for planforhandling eller politisk behandling. Dette fører til at utbyggere opplever liten reell medvirkning, og klage blir da ofte eneste virkemiddel. Saksforløpet blir konflikt-drevet i stedet for løsningsorientert.

e. Uklare grensesnitt mot privat veg og sameier

I saker med private fellesveier, veilag og sameier kan veglovas regler virke uklare i forhold til privatrettslige avtaler og sameieloven. Dette skaper særlig utfordringer ved fortetting og transformasjon.

3. Overordnede, felles utfordringer

a. Rettssikkerhet vs. effektivitet

Veimyndighetene ønsker raske og robuste vedtak, mens utbyggere ønsker dialog og fleksibilitet. Spanningsforholdet gir økt klageomfang, omkamper og i noen tilfeller domstolsbehandling.

b. Utdatert eller fragmentert regelverk

Veglova er fra 1963 og forutsetter ofte bilbasert trafikklogistikk, er dårlig tilpasset urbane transformasjonsområder, samspill mellom gående, syklende og kollektiv og moderne utbyggingsformer. Dette gir avvik mellom tolkning og praksis.

Oppsummert

Det er behov for en tydeligere avklaring av ansvarsfordelingen mellom nivåene av veimyndigheter. Mange myndigheter og bruk av ulike rettsgrunnlag kan skape utfordringer for både myndighetsutøvelse, styring lokalt og statlig styring av kommuner og fylkeskommuner.

Forholdet mellom veglova og plan- og bygningsloven bør gjennomgås for å avklare grensesnitt og overlappende bestemmelser. Manglende lovteknisk samordning kan føre til ineffektiv og feil saksbehandling, særlig i plan- og byggesaksprosesser og ved endringer i veireguleringsplaner. Det er viktig å se koblingen mellom veglov og plan- og bygningslov når veimyndighetene skal ivareta veiinteressene i plan- og byggesaksprosesser. Dette gjelder både medvirkning i eksterne planprosesser og når det er behov for endringer av formålsgrenser i veireguleringsplaner mht. matrikkelføring. Vi anbefaler også en klargjøring av hvilke tiltak/reguleringsformål det kan eksproprieres til fordel for.

Vennlig hilsen

Idunn Marie Husevåg
Avdelingsleder

Voica D. Imrik
seniorrådgiver plan og eiendom